

Jaarverslag 2008

College van Toezicht collectieve beheersorganisaties

Auteurs- en naburige rechten

College van Toezicht Auteursrecht

Postbus 556

2501 CN 's – Gravenhage

www.cvta.nl

1. Inleiding

1.1. Algemeen

Op 15 juli 2003 is de Wet toezicht collectieve beheersorganisaties auteurs- en naburige rechten (hierna: de Wet Toezicht) inwerking getreden. Deze wet heeft geleid tot de instelling van het College van Toezicht collectieve beheersorganisaties voor Auteurs- en naburige rechten (hierna: het College).

Het College is belast met het toezicht op de inning en de verdeling van vergoedingen door collectieve beheersorganisaties als bedoeld in de wet: de Vereniging Bureau voor Muziekauteursrecht (Buma), de Stichting Reprorecht, Stichting De Thuis kopie, de Stichting ter exploitatie van naburige rechten (Sena) en de Stichting Leenrecht. Het College ziet erop toe dat de collectieve beheersorganisaties een overzichtelijke (financiële) administratie bijhouden, de verschuldigde vergoedingen op rechtmatige wijze innen en tijdig en zo volledig mogelijk verdelen onder de uiteindelijke rechthebbenden, aan betalingsplichtigen en rechthebbenden voldoende inzicht verschaffen in hun algemene en financiële beleid, transparante tariefstructuren hanteren, en voldoende zijn uitgerust om hun taken naar behoren uit te voeren.

In dit jaarverslag doet het College verslag van zijn werkzaamheden in 2008. In 2008 was het College als volgt samengesteld: H.F. Dijkstal (voorzitter), mr. Th.R. Bremer (lid), de heer M. Sanders en H.B. van der Veen RA (lid). Het College werd ondersteund door een secretaris, mr. H.F.R. van Heemstra.

Het College is in 2008 zesmaal bijeen geweest in reguliere vergaderingen en heeft daarnaast hoorzittingen en een aantal bijzondere bijeenkomsten gehouden.

1.2 Opbouw jaarverslag

Hoofdstuk 2 gaat over de toezichtfunctie van het College, alsmede over de aard van het toezicht. In hoofdstuk 3 worden per organisatie de belangrijkste ontwikkelingen weergegeven. Hoofdstuk 4 betreft de jaarlijkse hoorzittingen van het College. In hoofdstuk 5 wordt kort ingegaan op de lopende onderzoeken en speerpunten van het College voor 2008. Hoofdstuk 6 bevat de financiële verantwoording van het College.

2. De toezichtfunctie

2.1 Noodzaak van toezicht

De collectieve beheersorganisaties als bedoeld in de wet ontleen aan de Auteurswet 1912 en de Wet op de naburige rechten (WNR) een monopoliepositie op het gebied van collectief beheer van rechten. Zij bekleden deze positie ten opzichte van zowel rechthebbenden als gebruikers van beschermde werken en prestaties. De wetgever heeft om verschillende redenen voor deze monopoliepositie gekozen. Allereerst hebben rechthebbenden in bepaalde gevallen belang bij een sterke vertegenwoordigende organisatie tegenover met name de grote institutionele gebruikers van beschermde werken en prestaties. De ervaring heeft geleerd dat zonder een deugdelijke en gelegitimeerde beheersorganisatie de praktische effectuering van vergoedingsrechten vaak niet goed te realiseren is. Een collectieve beheersorganisatie heeft bovendien voordelen voor gebruikers: er is één duidelijk loket waar zij terecht kunnen voor de betaling voor het gebruik van beschermde werken en prestaties, waar zij zich anders telkens tot de individuele rechthebbenden hadden moeten wenden.

De wetgever heeft toezicht op collectieve beheersorganisaties om een aantal redenen wenselijk geacht. Allereerst omdat de collectieve beheersorganisaties beschikken over een wettelijk monopolie. Voorts omdat bij eigen-recht-organisaties (de collectieve beheersorganisaties, uitgezonderd Buma) aan rechthebbenden wettelijk de mogelijkheid is ontnomen om rechten zelfstandig uit te oefenen. Ten slotte heeft de wetgever van belang geacht dat collectieve beheersorganisaties belangrijke maatschappelijke en economische taken vervullen, waarmee tevens grote financiële belangen gemoeid zijn.

2.2 Aard van het toezicht

Het College kiest bij zijn werkzaamheden voor toezicht op afstand. Uitgezonderd de situaties waarin de wet bepaalt dat besluiten van collectieve beheersorganisaties de voorafgaande goedkeuring behoeven (zoals wijziging van statuten), spreekt het College zich in beginsel niet vooraf uit over te nemen beslissingen. Collectieve beheersorganisaties past in eerste instantie een door hun wettelijke taakuitoefening ingegeven belangrijke eigen verantwoordelijkheid bij het nemen van besluiten. Het College beoordeelt achteraf, aan de hand van het concrete handelen van de collectieve beheersorganisaties, of zij op juiste wijze uitvoering hebben gegeven aan de hun krachtens de wet opgedragen taken. Hiervan wordt verslag gedaan in jaarverslagen, of zo nodig in tussenliggende rapportages aan de Minister van Justitie. Gelet op dit uitgangspunt woont het College in beginsel geen bestuursvergaderingen van collectieve beheersorganisaties bij. Afhankelijk van de actualiteit of agenda kan worden besloten om wel aanwezig te zijn bij een bestuursvergadering. Daarnaast heeft het College op reguliere en ad hoc basis contact met de bestuursvoorzitters, directeuren, en accountmanagers van de organisaties.

Bij toezicht op afstand past ook dat het College niet fungeert als klachtorgaan voor rechthebbenden of gebruikers van beschermde werken of prestaties tegen collectieve beheersorganisaties. Aan het College worden regelmatig klachten voorgelegd over collectieve beheersorganisaties. Deze klachten

worden met name door individuele betalingsplichtigen en rechthebbenden ingediend. Vaak gaan zij over de hoogte van tarieven, de opstelling van collectieve beheersorganisaties in tariefonderhandelingen, alsmede (vermeende) aanspraken op vergoedingen. Naar het oordeel van het College dienen partijen in beginsel in onderling overleg tot een vergelijk te komen. Eventueel kunnen zij in concrete gevallen hun geschil voorleggen aan de rechter. Vaak komt zo'n geschil neer op de beoordeling van de vraag of in concrete gevallen aan de vereisten voor de verschuldigdheid van een vergoeding is voldaan. Het antwoord op deze vraag is in laatste instantie doorgaans voorbehouden aan de (Europese) rechter.

De werkzaamheden van het College spitsen zich toe op het in het algemeen beoordelen van de vraag of collectieve beheersorganisaties hun taken naar behoren uitvoeren, of zij gelden tijdig en zo volledig mogelijk uitbetalen en of daarmee geen te hoge kosten of andere inhoudingen gemoeid zijn.

Ook het bemiddelen in conflicten tussen bijvoorbeeld betalingsplichtigen en collectieve beheersorganisaties is om vornoemde redenen geen kerntaak van het College. De wetgever heeft aan het College wel bemiddelingsbevoegdheden toegekend, vanuit de gedachte dat toezicht houden en bemiddelen niet onverenigbare activiteiten zijn. Voorop staat echter, zoals gezegd, dat partijen in eerste instantie onderling tot een vergelijk moeten komen. Daartoe is het van belang dat beheersorganisaties een interne klachtenprocedure hanteren. Op grond van artikel 14, tweede lid, van de wet kunnen belanghebbenden zich tot het College wenden, indien de interne geschillenregeling van een beheersorganisatie is doorlopen. De wet stelt derhalve een procedurele voorwaarde aan de behandeling van een klacht door het College, opdat geschillen die daarvoor in aanmerking komen zoveel mogelijk in eigen huis worden opgelost en het College niet onnodig wordt belast. Het College kan vervolgens een niet bindend advies geven aan partijen ter beslechting van het geschil. Het College gebruikt deze bevoegdheid terughoudend. Daartoe is het wenselijk dat collectieve beheersorganisaties, naast een geschillenregeling voor rechthebbenden (waarover zij op grond van artikel 2, tweede lid, van de wet moeten beschikken), zoveel mogelijk ook geschillenregelingen hebben voor betalingsplichtigen.

Indien het College klachten bereiken, controleert het College de betrokken collectieve beheersorganisatie met name op de bij de klachtafhandeling gevolgde procedure en de vraag of daarbij redelijk te werk is gegaan. Wanneer dat niet het geval is, kan het College de betrokken collectieve beheersorganisatie aanbevelen de klacht opnieuw in behandeling te nemen c.q. andere maatregelen te treffen.

2.3 Uitoefening van het toezicht

2.3.1 Toezichtcriteria

De taak van het College is te beoordelen of de collectieve beheersorganisaties hun wettelijke taken ten aanzien van het innen en verdelen van vergoedingen naar behoren uitoefenen. Daarbij wordt onder meer aan de volgende criteria getoetst:

- a) Houden de collectieve beheersorganisaties een overzichtelijke (financiële) administratie bij?
- b) Verschaffen collectieve beheersorganisaties aan rechthebbenden en betalingsplichtigen voldoende inzicht in hun algemene en financiële beleid?

- c) Zijn de collectieve beheersorganisaties voldoende toegerust om hun taken naar behoren te kunnen uitoefenen?
- d) Worden de door de collectieve beheersorganisaties geïnde bedragen op rechtmatige wijze en tijdig over de rechthebbenden verdeeld, overeenkomstig de repartitiereglementen?
- e) Houden de collectieve beheersorganisaties bij de uitoefening van hun werkzaamheden voldoende rekening met de belangen van betalingsplichtigen?
- f) Hebben de collectieve beheersorganisaties deugdelijke geschillenregelingen voor belanghebbenden?
- g) Behandelen collectieve beheersorganisaties gelijke gevallen op gelijke wijze?
- h) Hanteren de collectieve beheersorganisaties een transparante tariefstructuur?

2.3.2 Financiële transparantie

Het College hecht aan heldere financiële rapportages door collectieve beheersorganisaties. Duidelijk moet zijn wat de geldstromen zijn, op welke wijze deze lopen, hoeveel vergoedingen geïnd worden, hoeveel uitgekeerd wordt, welk deel van de gelden ten goede komt aan fondsen ten behoeve van sociale en culturele doelen en wat de totale kosten van het collectief beheer zijn. Daartoe dient in ieder geval het volgende te worden gezien:

- Welk deel van de geïnde gelden beschikbaar is voor repartitie aan rechthebbenden.
- Wat de bestemmingen zijn van het deel van de geïnde bedragen dat niet rechtstreeks wordt gerepartieerd aan rechthebbenden, of deze bestemmingen redelijk zijn en of deze bedragen niet een te groot deel uitmaken van de geïnde bedragen. In dit verband moet onder meer worden gedacht aan het reserveren van gelden voor sociale en culturele doeleinden.
- Of de totale beheerskosten redelijk zijn in verhouding tot de geïnde bedragen. Daarbij moeten ook de kosten worden betrokken die worden gemaakt door de repartitieorganisaties.
- Of repartitie snel genoeg plaatsvindt en compleet is.
- Of gerepartieerd wordt aan buitenlandse rechthebbenden.
- Of gelden van buitenlandse betalingsplichtigen worden verdeeld onder Nederlandse rechthebbenden.

2.4 Afstemming met werkzaamheden NMa

Op grond van artikel 4 van de wet oefent het College geen toezicht uit op collectieve beheersorganisaties, voor zover toezicht wordt uitgeoefend door de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa). Indien gedragingen van beheersorganisaties misbruik van een economische machtspositie vormen of leiden tot verhindering, beperking of vervalsing van mededinging, kunnen belanghebbenden de NMa op deze gedragingen wijzen. Uit de totstandkominggeschiedenis van de wet blijkt dat de toezichthoudende taken van het College en de

NMa complementair zijn. Daardoor zal ieders optreden zich richten op verschillende aspecten van het functioneren van een beheersorganisatie. Er kan samenloop van toezicht zijn, maar dan telkens vanuit verschillende invalshoeken en op verschillende aspecten. Zo zal het bijvoorbeeld op de weg van de NMa liggen om zich te buigen over de vraag of door beheersorganisaties gehanteerde tarieven misbruik opleveren in de zin van de Mededingingswet zijn en zal het eerder aan het College zijn om zich te buigen over de vraag of tarieven voldoende transparant en kenbaar zijn. Tussen het College en de NMa zijn werkafspraken gemaakt over de afbakening van taken, het zonedig gezamenlijk optreden in specifieke situaties en het elkaar tijdig signaleren van zaken die overlappen met of raken aan het taakgebied van de ander. In deze werkafspraken is bevestigd dat toezicht dat uitsluitend of in overwegende mate betrekking heeft op de hoogte en totstandkoming van de tarieven onder de verantwoordelijkheid van de NMa valt.

3. Ontwikkelingen bij de Collectieve beheersorganisaties

3.1 Buma

Ten tijde van het schrijven van dit verslag zijn er nog geen voorlopige cijfers van Buma over het jaar 2008 beschikbaar. De cijfers over 2008 zullen in mei 2009 worden voorgelegd aan de algemene ledenvergadering van Buma.

Samenwerking facturering Buma en Sena

Buma en Sena zijn in 2008 aangevangen met het verzenden van gecombineerde facturen aan ondernemers. Onder deze regeling, kunnen ondernemers er voor kiezen om voor het ten gehore brengen van muziek één gecombineerde factuur te ontvangen in plaats van separate facturen van Buma (voor componisten) en Sena (voor uitvoerende artiesten).

In 2008 hebben zich ongeveer honderd ondernemers spontaan aangemeld voor de mogelijkheid om één factuur te ontvangen. In totaal worden er ongeveer tienduizend ondernemingen op basis van de gecombineerde factuur afgehandeld.

Europese ontwikkelingen

Buma wordt direct geraakt door de ontwikkelingen op Europees niveau op het gebied van de online exploitatie van muziek. In de zogenaamde "Cisac-beschikking" van 16 juli 2008, oordeelde de Europese Commissie over de exclusiviteitsclausule en lidmaatschapsbepaling welke zijn opgenomen in de modelovereenkomst van CISAC (Confédération Internationale des Sociétés d'Auteurs et Compositeurs), het Europese samenwerkingsverband van muziekauteursrechtorganisaties

De exclusiviteitsclausule voorziet erin dat de auteursrechtorganisaties alleen voor hun eigen grondgebied licenties aan eindgebruikers verlenen en dat de organisaties elkaar exclusieve licenties verlenen voor de exploitatie van hun repertoire. De lidmaatschapsbepaling stelt dat de organisaties alleen rechthebbenden werven in hun eigen grondgebied. Onder dit systeem heeft iedere bij CISAC aangesloten organisatie de mogelijkheid om het repertoire van alle CISAC organisaties in licentie te geven binnen het eigen grondgebied. Onder dit systeem is het echter niet mogelijk om als eindgebruiker één licentie te krijgen voor het hele Europese grondgebied. Voor iedere lidstaat moet een aparte licentie worden verkregen.

Volgens de Commissie leveren deze bepalingen een onderling afgestemde gedraging op welke strijdig is met het verbod van artikel 81 EG Verdrag om de concurrentie te beperken. Voor deze beperking bestaat, daar waar het gaat om online exploitatie van muziek, geen rechtvaardiging. De beschikking verplicht de CISAC organisaties daar een einde te maken.

Het voordeel van de afschaffing van deze beperking is dat de gebruiker van online muziek één licentie voor het hele Europese grondgebied kan afsluiten. Een potentieel nadeel is dat het aanbod raakt versnipperd doordat de rechthebbenden steeds één organisatie aanwijzen om hun repertoire voor Europa te beheren. Zo heeft Sony bijvoorbeeld haar repertoire ondergebracht bij GEMA (Duitsland) terwijl EMI haar repertoire heeft ondergebracht bij CELAS, een samenwerking van GEMA

en PRS. De gebruiker kan derhalve niet meer bij één organisatie het wereldrepertoire in licentie krijgen.

Buma heeft zich inmiddels aangesloten bij PEDL, een groep Europese auteursrechtenorganisaties die pan-Europese licenties mogen verlenen voor het repertoire van Warner/Chappell.

3.2 Sena

Kerncijfers

De inkomsten van Sena bedroegen in 2008 € 66,7 miljoen, een stijging ten opzichte van de € 65,4 miljoen inkomsten in 2007. Er is voor een bedrag van € 58,1 miljoen betaald aan rechthebbenden in vergelijking tot € 43,1 miljoen in 2007.

Introductiekortingen

Gedurende de jaren negentig heeft Sena aan een groot aantal brancheorganisaties introductiekortingen gegeven om de aansluiting bij Sena voor deze organisaties te vergemakkelijken. Sinds 2005 is Sena in overleg met de brancheorganisaties deze introductiekorting aan het uitfaseren. Met 47 van de 55 betreffende organisaties is hierover reeds overeenstemming bereikt. In 2008 heeft het uitfaseren van de introductiekortingen tot protesten heeft geleid vanuit een aantal betalingsplichtigen. Met deze organisaties is Sena nog in overleg.

3.3 Thuiskopie

Kerncijfers

In 2008 heeft Thuiskopie € 16,9 miljoen geïncasseerd. Dit is aanzienlijk minder dan in 2007, toen Thuiskopie € 19,2 miljoen incasseerde. Dit verschil valt te verklaren door het feit dat de verkoop van een aantal belangrijk dragers die onder de Thuiskopieregeling vallen, zoals bijvoorbeeld CD-ROMS, is teruggelopen als gevolg van technologische ontwikkelingen.

De voorlopige repartitiecijfers van Thuiskopie laten een positief beeld zien. In 2008 is een bedrag van € 19,6 miljoen verdeeld onder rechthebbenden. De in 2007 begonnen inhaalslag met betrekking tot de onverdeelde gelden is daarmee doorgezet.

Onverdeelde gelden

Vanuit het oogpunt van het College, heeft het jaar 2008 in belangrijke mate in het teken gestaan van de uitvoering van de Thuiskopie AMvB van 5 november 2007. In deze AMvB is geregeld dat gelden die voor 2005 waren geïncasseerd, voor zover het College van oordeel was dat deze op 31 december 2007 onverdeelbaar waren, gekort moeten worden op de toekomstige incasso.

Bij besluit van 23 september 2008 heeft het College geoordeeld dat het bedrag van onverdeeldbare gelden gelijk is aan € 5,6 miljoen. Deze gelden zijn in het verleden door Thuiskopie betaald aan de verdeelorganisaties Vevam en Sekam Video maar deze organisaties waren op 31 december 2007 niet in staat geweest deze gelden te verdelen.

Met betrekking tot een bedrag van € 3,3 miljoen dat is geïncasseerd in de jaren 2003 en 2004 heeft het College Thuis kopie in de gelegenheid gesteld deze alsnog in 2008 te verdelen. Het College heeft hierbij rekening willen houden met het feit dat veel organisaties in de in 2007 en/of daarvoor geldende repartitie reglementen, verjaringstermijnen van vijf jaren hanteerden.

Thuis kopie, Vevam en Sekam Video hebben bezwaar aangetekend tegen dit besluit van het College. Voorts hebben zij in kort geding schorsing van de uitvoering daarvan gevorderd hangende het bezwaar. Bij vonnis van 28 januari 2008 is deze vordering afgewezen. Bij besluit van 20 maart 2009, heeft het College het bezwaar van Thuis kopie, Vevam en Sekam Video afgewezen. Het is nog onbekend of hiertegen beroep zal worden ingesteld.

Thuis kopie / IRDA

Op 17 februari 2009 heeft het Hof Amsterdam arrest gewezen inzake het conflict tussen Thuis kopie en Irda. Het conflict betreft, kort gezegd, het volgende. Op 1 november 2000 heeft Thuis kopie IRDA aangewezen als verdeelorganisatie voor uitvoerende kunstenaars. Deze aanwijzing had betrekking op de incasso vanaf 1993. Op 1 april 2004 heeft Thuis kopie besloten dat de verdeling onder uitvoerende kunstenaars per 1 januari 2002 niet meer via IRDA zou lopen.

IRDA stelt zich op het standpunt dat zij voor de periode 1999 – 2002 € 1,1 miljoen te weinig heeft ontvangen. Thuis kopie meent dat zij € 980 duizend te veel aan IRDA heeft betaald. Daartoe voert Thuis kopie aan dat op de door IRDA gevorderde gelden in mindering moet worden gebracht de bedragen die Thuis kopie via Norma en Sena aan uitvoerende kunstenaars hebben verdeeld (ongeveer 2 miljoen Euro).

Op basis van de overeenkomst tussen Thuis kopie en Irda, alsmede de destijds gevoerde besprekingen, oordeelt het hof dat Thuis kopie het door Irda gevorderde bedrag moet betalen.

Van belang is dat de betreffende gelden door Norma en Sena reeds aan de rechthebbenden zijn uitgekeerd. Als IRDA alsnog die gelden verdeelt, zullen die rechthebbenden dus dubbel betaald krijgen. In eerste instantie is dit door de rechtbank gesignaleerd. Hoewel de rechtbank IRDA in het gelijk stelde, gaf de rechtbank wel aan dat IRDA dat bedrag alleen mocht aanwenden om rechthebbenden te betalen die nog niets hadden ontvangen. Het restant zou dan moeten worden terugbetaald aan Thuis kopie. De rechtbank heeft dit overigens alleen in de overwegingen en niet in het dictum opgenomen.

Het hof gaat op dit punt geheel niet in maar stelt wel dat Thuis kopie “onvoorwaardelijk” aan IRDA moet betalen. Het is derhalve nu onduidelijk wat IRDA volgens het arrest en het vonnis wel of niet met het geld mag doen.

Het College heeft aan Thuis kopie laten weten dat de betaling aan IRDA er niet toe mag leiden dat rechthebbenden die reeds een vergoeding hebben ontvangen via Norma of Sena dubbel betaald krijgen.

3.4 Leenrecht

Kerncijfers

In 2008 is door Leenrecht een bedrag van € 16, 8 miljoen geïncasseerd (€ 15,3 miljoen in 2007). € 15,1 miljoen is doorbetaald aan de verdeelorganisaties (€ 20 miljoen in 2007). De verdeelorganisaties hebben in 2008 een bedrag van € 21 miljoen uitgekeerd aan rechthebbenden (€ 15,0 miljoen in 2007). Het verschil tussen het door Leenrecht doorbetaalde bedrag en de repartitie wordt verklaard door het feit dat Stichting PRO in 2008 de zogenaamde “multimediagelden” heeft uitgekeerd. Over wijze van de verdeling van deze gelden is een tijd lang discussie gevoerd waardoor deze gelden over een aantal jaren zijn gecumuleerd. In 2007 is daarover een akkoord bereikt en heeft Leenrecht de gelden aan Stichting PRO betaald. In 2008 zijn deze gelden daadwerkelijk door stichting PRO verdeeld.

Discussie over verlengingen

In de loop van 2008 is er een discussie ontstaan tussen Leenrecht en de Vereniging van Openbare Bibliotheken over de vraag of er wel of geen leenrecht vergoeding verschuldigd is over verlengingen. Leenrecht meent dat daarover apart moet worden afgedragen aan Leenrecht en de VOB is het daar niet mee eens. Inmiddels heeft de VOB een procedure aangespannen tegen Leenrecht.

Er is een onderscheid te maken in betaalde en niet-betaalde verlengingen. Een betaalde verlenging houdt in dat de lener hier direct of indirect een vergoeding aan de bibliotheek moet betalen. Partijen zijn het er inmiddels over eens dat voor een betaalde verlenging een leenrechtvergoeding moet worden afgedragen. Voor een niet-betaalde verlenging is volgens de VOB geen leenrechtvergoeding verschuldigd. Stichting Leenrecht stelt dat voor alle verlengingen een leenrechtvergoeding afgedragen dient te worden en heeft opgave gevraagd bij de bibliotheken voor ook niet-betaalde verlengingen. Het merendeel van de bibliotheken heeft gekozen om de gelden voor niet-betaalde verlengingen te reserveren op de eigen bankrekening, totdat de rechter uitspraak heeft gedaan.

3.5 Reprorecht

Kerncijfers

Reprorecht heeft in 2008 € 30,3 miljoen geïncasseerd. Zij heeft € 15,4 miljoen doorbetaald aan de verdeelorganisaties (€ 16,2 miljoen in 2007). Deze hebben op hun beurt € 12,7 miljoen uitgekeerd aan de relevante rechthebbenden (15,1 miljoen in 2007).

Regeling 2007/2008

Stichting Reprorecht, VNO-NCW en MKB-Nederland hebben in 2008 overeenstemming bereikt over de uitvoering van de tweejaarlijkse Regeling Reprorecht Bedrijfsleven met betrekking tot de periode 2007/2008. De regeling is ongewijzigd ten opzichte van eerdere jaren en gaat uit van een forfaitaire benadering om de administratieve lasten tot een minimum te beperken. Bedrijven die niet beschikken over een kopieerapparaat betalen geen vergoeding. Bedrijven met de beschikking over een kopieerapparaat betalen een vaste vergoeding, afhankelijk van bedrijfsgrootte en bedrijfssector.

3.6 VOI©E

In 2008 is de Vereniging van Organisaties die Intellectueel Eigendom Exploiteren (VOI©E) opgericht. Alle in Nederland actieve CBO's hebben zich inmiddels bij VOI©E aangesloten. De vereniging streeft ernaar het begrip voor de uitoefening van het auteursrecht en de naburige rechten te vergroten en de informatie over de werkwijze van cbo's te verbeteren. VOI©E fungeert namens de cbo's als aanspreekpunt voor vragen over de collectieve uitoefening van het auteursrecht en naburige rechten. Daarnaast vervult VOI©E de functie van meldpunt voor kritiek of klachten.

In 2008 is er vanuit VOI©E een gedragscode tot stand gekomen voor de CBO's. Deze gedragscode voorziet in transparantieverplichtingen en een aantal algemene beginselen van goed collectief beheer.

Het College meent dat VOI©E een belangrijke bijdrage kan leveren aan de kwaliteitsverbetering binnen de collectieve beheersbranche en is in beginsel positief over de gedragscode. Als belangrijkste kritiekpunt op de gedragscode heeft het College aangegeven dat er onvoldoende wordt toegezien op het voorkomen van (de schijn van) tegenstrijdige belangen binnen de besturen van de CBO's. Het College heeft daarover een conceptadvies opgesteld dat aan de CBO's is gepresenteerd. In 2009 zal het College, voor zover mogelijk in overleg met de CBO's, bezien welke maatregelen er kunnen worden getroffen om aan de kritiek van het College hieromtrent tegemoet te komen.

4. Hoorzitting

Het College stelt vertegenwoordigers van betalingsplichtigen en andere belanghebbenden tenminste eenmaal per jaar in de gelegenheid te worden gehoord tijdens een hoorzitting. Deze hoorzittingen hebben tot doel kennis te nemen van ervaringen met en opmerkingen en klachten van belanghebbenden over collectieve beheersorganisaties, ten einde een beeld te verkrijgen van de taakuitoefening door deze organisaties. Voorts wordt hiermee toepassing gegeven aan het bepaalde in artikel 14, eerste lid, van de wet.

Op 10 juni 2008 vonden de hoorzittingen plaats. In totaal hebben zeven belanghebbenden zich doen horen, waaronder de volgende organisaties: de Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (VSCD), Algemene Nederlandse Branche Organisatie Schoonheidsverzorging (ANBOS), MKB Nederland, Stichting Overlegorgaan Blanco Informatiedragers (Stobi), Uneto-VNI, de Vereniging voor Commerciële Omroepen (VESTRA) en Stichting Videma.

De genoemde organisaties van belanghebbenden hebben verschillende punten ten aanzien van collectieve beheersorganisaties aan de orde gesteld. Op de hoorzitting was van toepassing het Reglement hoorzittingen College van Toezicht collectieve beheersorganisaties 2005, zoals gepubliceerd in de Staatscourant van 2005, nr. 62. Hieronder wordt een verkorte weergave gegeven van de belangrijkste algemene onderwerpen die tijdens de hoorzittingen aan de orde zijn gekomen.

Functioneren van CBO's

Tijdens de hoorzittingen zijn er klachten geuit over de wijze van opereren van een aantal van de CBO's. Deze klachten spitste zich met name toe op de onduidelijkheid over de wijze van totstandkoming van tarieven, onzorgvuldige klachtenafhandeling, onzorgvuldigheden bij de facturering en gebrekkige communicatie vanuit de CBO's.

Afschaffing introductiekorting SENA

Een aantal organisaties stelde de afschaffing van de introductiekorting door SENA aan de orde. SENA heeft in 1998 een introductiekorting ingesteld van 33% voor muziekgebruik in winkels. De in 2008 door SENA voorgenomen afschaffing heeft tot grote weerstand bij de betalingsplichtige organisaties geleid. Inmiddels hebben besprekingen tussen de branchevereniging voor collectieve beheersorganisaties, VOi©E, VNO-NCW en MKB-Nederland ertoe geleid dat tussen deze partijen overeenstemming is bereikt over de wijze waarop brancheovereenkomsten (waarvan ook de introductiekorting deel uitmaakt) worden herzien. Voor een groot aantal branches is overigens al een nieuwe overeenkomst afgesloten, waarbij ook een regeling voor afbouw van de betreffende kortingen is getroffen.

Het Thuis kopiëestelsel

Vanuit een van de gehoorde organisaties zijn er bezwaren geuit tegen het Thuis kopiëestelsel. Het stelsel is volgens deze organisatie onwerkbaar vanwege de grote internationale verschillen, de massale ontduiking en de beperking van het vrij verkeer van goederen. De levenscycli van producten zijn kort, terwijl de heffingsonderhandelingen erg traag zijn. Er zijn contracten uit 1993, die geheel zijn verouderd. Het opsporingsapparaat is niet afdoende. Er is sprake van een sterke prijserosie. De

productiekosten van een drager staan niet in verhouding met de heffing. Er is geen beroepsmogelijkheid tegen nieuwe heffingen.

Het College heeft deze klachten ter kennisneming aangenomen. Het College is echter niet betrokken bij de formulering van het beleid ten aanzien van het Thuis kopiëestelsel, doch slechts met de uitvoering van haar wettelijke taken zoals in hoofdstuk 1 van dit verslag staan omschreven.

Combineren adressenbestanden door Sena en Buma

In verband met het project om gecombineerde facturen aan ondernemers te sturen, hebben Sena en Buma hun adressenbestanden naast elkaar gelegd. Hoewel het grootste deel van deze bestanden overlapt, waren er ook ondernemers die slechts in één van de twee bestanden voorkwamen. Tijdens de zitting is erover geklaagd dat adressenbestanden die aan Sena beschikbaar zijn gesteld in het kader van een lumpsum regeling zonder toestemming aan Buma beschikbaar zijn gesteld. Buma heeft vervolgens de ondernemers in de bestanden aangeschreven, ook de ondernemers die geen muziek gebruiken. Dit heeft volgens een van de gehoorde organisaties veel overlast veroorzaakt, omdat de leden die geen muziek gebruikten zich weer moest afmelden.

Tarieven bij nieuwe distributietechnieken

Een der gehoorde organisaties heeft aangegeven dat de tariefgrondslagen voor radio en televisie, met name waar het nieuwe distributievormen betreft, onvoldoende transparant zijn. Er zijn geen duidelijke tariefkaarten en de individuele afspraken over kortingen en ingroeimodellen worden geheimgehouden. Voorts zijn volgens deze organisatie de tarieven voor online streaming te hoog. De betreffende organisatie stelt zich op het standpunt dat het gegeven dat er geen sprake is van een vrije markt maar van monopolisten leidt tot onredelijke tariefstellingen.

5. Speerpunten 2009

Nieuwe wet toezicht

2009 zal voor het College grotendeels in het teken staan van het thans bij de Tweede Kamer aanhangige wetsvoorstel voor het toezicht op de collectieve beheersorganisaties. Dit wetsvoorstel voorziet in een aantal belangrijke uitbreidingen van de taken en bevoegdheden van het College.

In de eerste plaats zullen naast de huidige wettelijke CBO's ook de organisaties van vrijwillig beheer onder het toezicht komen te staan. Dit betekent een verviervoudiging van het aantal organisaties onder toezicht. Voorts zal het College preventief toezicht gaan uitoefenen op eenzijdige tariefstijgingen en zal het de bevoegdheid krijgen om boetes en last op dwangsom op te leggen.

De organisatie van het College zal aan de nieuwe taken moeten worden aangepast. Het College alsmede de staf zal worden uitgebreid van 1 fte naar 3 fte. Meer specifiek zullen er een financieel deskundige en een fulltime administratief medewerker aan de staf worden toegevoegd. De functie van secretaris zal uitgebreid worden van 0,5 fte naar 1 fte.

Voorts zal het College in 2009 beleidslijnen gaan opstellen over de volgende onderwerpen:

- Wijze van uitoefenen van preventief toezicht op tarieven;
- Wijze van toetsing van aan goedkeuring onderhevige besluiten;
- Sanctiebeleid;

6. Financiële verantwoording

De totale ontvangsten en de uitgaven van het College in 2008 waren begroot op € 291.100. Deze begroting is goedgekeurd door de Minister van Justitie, de collectieve beheersorganisaties gehoord. De uiteindelijke uitgaven bedroegen € 256.500. Hiervan is € 235.346 betaald door de collectieve beheersorganisaties. Het overige is betaald uit de reserves van het College.

De operationele uitgaven zullen in 2009 in beginsel lager zijn dan in 2008. De begroting valt echter iets hoger uit vanwege de incidentele kosten die verband houden met de door Thuiskopie aangespannen en mogelijk aan te spannen gerechtelijke procedures tegen besluit van het College van 23 september 2008 over de onverdeelde thuiskopiegelden.

De omslag over de collectieve beheersorganisaties valt hoger uit omdat het College een deel van de reserves aan zal wenden om in het najaar van 2009, in voorbereiding op de nieuwe wet toezicht, een extra financieel staf lid aan te stellen.

Baten/Lasten	Begroot 2008	Gerealiseerd 2008	Begroot 2009
Baten			
Bijdragen CBO's	€235.346,80	€235.346,80	€272.900,00
Bijdrage uit reserves	€55.753,20	21.353,20	€25.000,00
TOTAAL	€291.100,00	€256.700,00	€297.900,00
Lasten			
Vergoeding voorzitter en leden	€112.500,00	€106.600,00	€121.500,00
Secretariaat	€72.000,00	€55.400,00	€65.000,00
Huisvesting	€30.000,00	€31.500,00	€32.000,00
Ondersteuning	€38.000,00	€43.600,00	€40.000,00
Automatisering	€7.000,00	€6.500,00	€7.000,00
Reis en verblijfskosten	€2.600,00	€2.500,00	€2.500,00
Voorlichting	€2.000,00	€700,00	€1.200,00
Kosten juridische bijstand	€0,00	€0,00	€20.000,00
Onderzoekskosten	€25.000,00	€6.300,00	€5.000,00
Overige kosten	€2.000,00	€3.600,00	€3.700,00
TOTAAL	€291.100,00	€256.700,00	€297.900,00